

Sociaal-emotionele ontwikkeling

Leefstijl 1 en 2, sociaal-emotionele vaardigheden en actief burgerschap voor het voortgezet onderwijs; lesmateriaal

Uitgave: St. Lions Quest Nederland

Doelgroep: Klas 1 t/m 4

Deze methode maakt leerlingen sociaal en emotioneel vaardiger, vergroot het invoelend vermogen en ondersteunt een gezonde ontwikkeling. De lessen in Leefstijl 1 (klas 1 en 2) gaan o.a. over vriendschap, gevoelens in woorden, creatief denken, beleefdheid, gevoelens, nee is nee!, relaties en seksualiteit, mijn thuis, omgaan met tegenslag en verlies, pesten, ik kom op voor mezelf. De lessen in Leefstijl 2 (klas 3 en 4) gaan o.a. over goede vragen stellen, maatschappelijke stage, kritisch zijn, een assertieve houding, waardevol voor democratie, gezonde keuzes maken, empathisch luisteren.

Het pakket bestaat uit:

- implementatiegids;
- boekje voor jongeren over puberteit;
- docentenhandleiding leefstijl 1;
- docentenhandleiding leefstijl 2.

Ouderbetrokkenheid is een belangrijke voorwaarde voor succes, vandaar dat uitgebreide informatie voor ouderbijeenkomsten in beide handleidingen beschikbaar is.

Leefstijl 1, 2, 3, sociaal-emotionele vaardigheden en actief burgerschap voor het voortgezet speciaal onderwijs; lesmateriaal

Uitgave: St. Lions Quest Nederland

Doelgroep: Klas 1, 2 en 3 cluster 3, 4, praktijkschool en lwoo

Deze methode maakt leerlingen sociaal en emotioneel vaardiger, vergroot het invoelend vermogen en ondersteunt een gezonde ontwikkeling. De 3 delen bestaan elk uit een docentenhandleiding en werkboek. Jaarlijks terugkerende thema's zijn kennismaken, helde-re communicatie, sterk door gevoelens, goed voor mezelf, sterk in samenwerk, opgelost!, maak jouw keuze, de maatschappij en jij. Ook ouderbetrokkenheid is een belangrijke voorwaarde voor succes, vandaar dat uitgebreide informatie voor ouderbijeenkomsten beschikbaar is.

(G)een roze bril, stop venijnige meisjes in het voortgezet onderwijs; lesmateriaal

Uitgave: ASP, Project Preventie Seksuele Intimidatie

Doelgroep: Leerlingen voortgezet onderwijs

Een boek met unieke informatie over meidenvenijn en werkvormen om de venijnige meisjes in de klas aan te pakken. Een praktisch lees-, kijk- en doeboek om inspiratie uit te putten om het meidenvenijn onder de aandacht te brengen en ook te houden.

Vooroordelenkoffer; lesmateriaal

Uitgave: St. Vredeseducatie

Doelgroep: Klas 1

Deze koffer bevat 45 kleurrijke opvouwbare displays van karton die samen een tentoonstelling met 10 thema's vormen. Op de displays staan puzzels, geheim-schrift en foto's waardoor inzicht wordt gegeven in vooroordelen. Men loopt met behulp van een ticket in tweetallen langs de tentoonstelling. Onderweg wordt een mening gevraagd, kunnen opdrachten worden uitgevoerd en keuzes gemaakt. Een handleiding met verwerkingssuggesties en kopieerbare bladen is bijgevoegd.

Ken je kwaliteiten; spel

Uitgave: CPS, 2007

Doelgroep: Jongeren vanaf 14 jaar

'Ken je kwaliteiten' is een spel dat jongeren bewuster wil maken van hun eigen kwaliteiten en op die manier wil bijdragen aan een positief zelfbeeld. Het spel bevat 60 kaartjes met een illustratie en een woord (bijv. dromerig, slim, eerlijk). In de handleiding staan diverse werkvormen beschreven.

Vriendschap: Hoe maak je vrienden?; boek

Uitgave: Uitgeverij Eenvoudig Communiceren, 2005

Doelgroep: Jong volwassenen die (nog) niet goed zelfstandig kunnen functioneren

Waarom zijn vrienden belangrijk? Hoe zorg je ervoor dat iemand je vriend blijft? En wat doe je als je ruzie krijgt? Dat wordt stap voor stap uitgelegd in dit boek.

Het boekje is bedoeld om de zelfredzaamheid van mensen die (nog) niet goed zelfstandig kunnen functioneren te vergroten.

Bouwen aan klasklimaat; boek

Uitgave: Uitgeverij Bazalt, Vlissingen, 2008

Doelgroep: Groep 1 t/m 8

'Bouwen aan klasklimaat' is een echt praktijkboek. Het staat vol gestructureerde activiteiten om de sfeer in de klas positief te beïnvloeden. Ze verhogen betrokkenheid en de wil tot samenwerken, ze minderen onderlinge spanningen. Door minimaal eens per week een Klas-Bouwer te doen, worden al goede effecten bereikt.

PRIMA-lespakket bij de film Spijt!; lesmateriaal

Uitgave: VeiligheidNL

Doelgroep: Onderbouw

Het Prima-lespakket is gebaseerd op SPIJT!, de succesvolle film naar het boek van Cary Slee. Het lespakket geeft de mogelijkheid om op een gestructureerde manier in de klas met het onderwerp pesten aan de slag te gaan. Het streven is om de leerlingen bewust te maken van hun eigen rol in de klas en hun verantwoordelijkheid voor de sfeer in de klas. Het lespakket bestaat uit:

- een docentenhandleiding;
- leerlingenboekjes (inclusief rollenspellen en cyberpesten);
- een dvd van de film Spijt!;
- digitale pestmeter.

It's up to you; interactieve film tegen pesten

Uitgave: Stichting Mijn Kind Online

Doelgroep: Jongeren van 10 tot 16 jaar

'It's up to you' is een interactieve film die jongeren op scholen bewuster maakt van hun rol in cyberpesten. De film wordt als discussiestarter op scholen ingezet en is een uitstekend vertrekpunt voor de strijd tegen cyberpesten. Bij de film zijn gratis lessen en een docentenhandleiding beschikbaar.

In de film wordt de hoofdpersoon geconfronteerd met een aantal pestsituaties. Door de jongeren zelf keuzes van de hoofdpersoon te laten maken, ervaren ze de gevolgen van hun acties en creëren ze hun eigen persoonlijke verhaal. Hierdoor wordt in de discussie het onderwerp vanuit verschillende kanten belicht en leren jongeren van elkaar wat hun rol als individu en als klas is in cyberpesten.

Meer informatie is te vinden op de website www.itsuptoyou.nl.

Pestkwartet; spel

Uitgave: Pestweb, 2008

Doelgroep: Onderbouw

Het doel van het Pestkwartet is leerlingen inzicht te geven in alle betrokken rollen bij pesten en hen bewust te maken van hun eigen rol bij het pesten. Het kwartet bestaat uit 11 kwartetten die de rollen van de pester, de gepeste, de ouders, de leerkracht en de vertrouwenspersoon omschrijven. De kaartjes over de rollen van leerlingen gaan uit van 'wat voel ik, wat denk ik, wat wil ik, wat doe ik'. Bij het kwartet zit een lesbrief.

Kaartjes traditioneel pesten ; Kaartjes digitaal pesten

Uitgave: Pestweb, 2009

Doelgroep: Leerlingen voortgezet onderwijs

Deze kaartjes kunnen een hulpmiddel zijn om traditioneel en/of digitaal pesten in de klas aan de orde te stellen. Door middel van deze kaartjes leren de leerlingen nadenken over verschillende vormen van (digitaal) pesten en bespreken leerlingen met elkaar wat ze vinden van deze manieren van (cyber)pesten. De kaartjes zijn op een eenvoudige wijze in te zetten. Een korte handleiding is bijgesloten.

Antipestspel

Uitgave: Nienhuis Educatief, 1998

Doelgroep: Onderbouw

Het Antipestspel is gemaakt dóór kinderen vóór kinderen, om het pesten en het omgaan met elkaar bespreekbaar te maken. Voor begeleiders van het spel is dit een speelse manier om erachter te komen hoe kinderen over pesten denken. Door in te spelen op de antwoorden die op de vragen worden gegeven, kunnen verhoudingen en rollen in de groep duidelijker worden. Door een beter inzicht zal de omgang met elkaar verbeteren en ook het pesten voorkomen worden of verminderen.

Pesten, dat pikken we niet!; lesmateriaal met dvd

Uitgave: Landelijke Stichting tegen Zinloos Geweld

Doelgroep: Klas 1

De dvd gaat over de zwijgende massa kinderen die het pesten ziet gebeuren, maar zich afzijdig houdt: de zwijgende middengroep. Het is belangrijk deze grote groep te benaderen. Dat zwijgen heeft namelijk een onbedoeld gevolg: het geeft de pesters de gelegenheid ongestoord door te gaan met pesten. De kinderen van de zwijgende middengroep houden om allerlei redenen hun mond. Als groep zijn deze kinderen echter wel in staat om een buffer te vormen tussen pesters en slachtoffers. Maar om dat te bereiken moet de zwijgende middengroep wel gaan praten. Bij de dvd zit een handleiding.

Wat je pest ben je zelf!; lesmateriaal

Uitgave: Jopla, 2007

Doelgroep: Onderbouw

Het lespakket is ontwikkeld om het pesten van gehandicapte kinderen in het regulier onderwijs tegen te gaan en wil bijdragen aan de integratie van gehandicapte leerlingen in het regulier onderwijs. Het pakket bestaat uit een dvd (20 minuten), pestschrift en handleiding. Op de dvd praten jongeren tijdens een survivalwerkweek met elkaar over hun ervaringen met pesten en wat ze eraan doen.

Het pakket is ook goed bruikbaar voor klassen zonder een kind met handicap. Met het schrift kunnen leerlingen zelf aan de slag of in groepjes.

Gedragen gedrag; spel

Uitgave: Stichting School en Veiligheid / PPSI, 2014

Doelgroep: Docenten en leerlingen

Hoe wordt er op uw school met elkaar omgegaan? Wat vindt u acceptabel gedrag en wat niet? Hoe kijken u en uw collega's aan tegen voorvallen van pesten, discriminatie, racisme en seksueel gedrag? Het spel 'Gedragen Gedrag' is een hulpmiddel voor onderwijsteams om op een laagdrempelige manier hierover met elkaar in gesprek te gaan. Het doel is om gewenst en ongewenst gedrag bespreekbaar te maken en samen tot afspraken en regels te komen. De speldoos bevat ook een leerlingenspel waardoor het spel met de leerlingen gespeeld kan worden.

Informatie- en Documentatiecentrum GGD Hollands Midden

De materialen zijn kosteloos te leen voor een periode van 3 weken. U kunt ze telefonisch of via e-mail aanvragen.

Regio Leiden: José van Helden, telefoon 088 308 43 88 ; Marleen van Loef, telefoon 088 308 44 81

Regio Gouda: Ank Simons, telefoon 088 308 46 19

E-mail: infodocu@ggdhm.nl